

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. V. Diluuntur argumenta ex ratione petita

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

In expositione capitis primi docuerat purgari Angelos per crucem Christi.

Obijciuntur tertiò quædam S. Thomæ testimonia, quæ videntur repugnare nostræ sententia: nam S. Doctor super cap. 1. Joannis lect. 10. exponens verba illa Evangelistæ, *De plenitudine quæ nos omnes accepimus*, subdit: *scilicet omnes apostoli, & patriarchæ, & prophete, & iusti qui fuerunt sunt, & erunt, & etiam OMNES ANGELI*. Et infra sic ait: *Plenitudo gratia quæ est in Christo, est causa omnium gratiarum quæ sunt in omnibus intellectualibus creaturis*. Item hic questione septima, articulo nono in corp. docet, quod virtus gratiæ Christi se extendit ad omnes operationes & effectus gratiæ, quæ Christus est primum & universale principium in genere habentium gratiam, sicuti Sol est universalis causa generationis rerum inferiorum.

Ad primum testimonium dicendum, sanctum Doctorem solum velle, omnes, etiam Angelos, de plenitudine Christi accepisse, quatenus varias illustrationes, & gloriam accidentalem, ex merito Christi habuerunt. Cum verò asserit, gratiam Christi esse causam omnium gratiarum quæ sunt in intellectualibus creaturis, & universale principium in genere habentium gratiam, hoc intelligendum est secundum distributionem accomodam, nimirum quantum ad omnem gratiam, sive accidentalem, sive essentialem, in hominibus: in Angelis vero, quantum ad omnem gratiam accidentalem, quam habent ut ministri Christi in salutem hominum. Et certe cum locis pagographo primo adductis loquatur expressè Divus Thomas de gratia & gloria essentiali, neque Christus eas Angelis meruisse, locis verò in objectione contentis, non loquatur specialiter de illa gratia & gloria, sed de gratia ut sic & in genere, standum potius est locis illis, quàm istis, maxime cum ista possint, juxta expositionem traditam, explicari de gratia accidentali.

§. V.

Diluuntur argumenta ex ratione petita.

Triplex ratio insurgunt Adversarii contra nostram sententiam. Prima sic potest proponi: Christus est primus omnium prædestinatorum; juxta illud Psalmi 39. *In capite libri scriptum est de me*: Ergo est causa prædestinationis omnium electorum, tam hominum, quàm Angelorum, subindeque omnium effectuum prædestinationis illorum: Sed gratia est primus effectus prædestinationis Angelorum: gloria verò essentialis ultimus: Ergo Christus est causa tam gratiæ quàm gloriæ essentialis Angelorum. Minor sublimitas, & ultima Consequentia patent, prima verò suadet ex illo communi axioma: *Primum in unoquoque genere est causa cæterorum*. Ergo si Christus sit primus omnium prædestinatorum, erit causa prædestinationis omnium electorum, tam hominum, quàm Angelorum.

Secunda ratio Adversariorum sic procedit: Gratia & gloria essentialis conferuntur hominibus prædestinatis ex meritis Christi, quia est caput illorum. Sed Christus, etiam in quantum homo, est Angelorum caput, ut articulo præcedenti ostendimus: Ergo etiam illis gratia & gloria essentialis ex meritis Christi conferuntur.

Tertia ratio est: Eadem videtur esse ratio de tota gloria essentiali Angelorum, ac de quocunque gradu illius: Sed aliquis gradus gloriæ essen-

tialis Angelorum (ille nimirum qui fuit præmiū correspondens actui fidei quem Angeli adhuc viatores habuerunt in Christum ut consummatorum suæ gloriæ) dependet ex meritis Christi prævisis: Ergo & tota gloria essentialis illorum.

Hæ tamen rationes, licet aliquam probabilitatis speciem præferant, facillè dilui possunt ex fundamentis quæ supra statuitis. Ad primam enim responderetur, quod licet Christus sit primus prædestinatorum, non tamen eodem modo respectu omnium; nam respectu hominum est primus prædestinatorum, non solum prioritate dignitatis & perfectionis, sed etiam prioritate causalitatis & influxus, quia prædestinatus est ut illorum redemptor, supposita prævisione peccati originalis: respectu verò Angelorum est quidem primus, quantum ad perfectionem & dignitatem, & rationem communem causæ exemplaris; imò est finis eorum, secundum quod sunt præordinati ut ministrent Christo in officio redemptionis; non tamen est primus prioritate causalitatis & influxus respectu gratiæ & gloriæ essentialis Angelorum, cum non sit prædestinatus ut esset illorum redemptor, sed tantum per respectum ad gloriam accidentalem, quam Christus ut ipsorum caput in ipsos infundit, ut articulo præcedenti de claravimus. Quando verò dicitur, quod primum in unoquoque genere est causa cæterorum, hoc debet intelligi de causalitate in aliquo genere causæ, vel efficientis, vel exemplaris, vel finalis, non tamen requiritur, quod sit causa efficiens illorum physice vel moraliter; homo enim v.g. licet sit primus in genere animalis, non est tamen causa efficiens cæterorum animalium.

Ad secundam rationem dicendum, non ex sola generali ratione capitis nos colligere omnes effectus nostræ prædestinationis procedere ex meritis Christi, sed ex habitudine capitis ad talia membra ejusdem naturæ specificæ, ad quorum reparationem principaliter venit Christus. Unde D. Thomas quæst. 29. de verit. art. 4. ad 7. ex fine Incarnationis, quia scilicet principaliter facta est ad liberandum hominem à peccato, colligit quod humanitas Christi ordinetur ad influendum in homines redemptos, ut ad finem principaliter intentum, non autem ad influendum in Angelos; nam influxus supra explicatus quo Angelos illuminat, & præmia accidentalia eis tribuit, non est finis Incarnationis, sed Incarnationem consequens, ut ibidem ait S. Doctor.

Dices, si Christus solum accidentaliter infundit in Angelos, dona scilicet accidentalia, solum accidentaliter & secundum quid erit caput Angelorum, non verò absolute & simpliciter, contra testimonia Scripturæ articulo præcedenti adducta, in quibus absolute & sine addito dicitur caput Angelorum. Difficile etiam explicari poterit, quomodo prædestinatio Angelorum subji-ciatur prædestinationi Christi, ut consummandæ & perficiendæ per ipsum.

Sed nego utramque sequelam licet enim ad rationem capitis naturalis & physici requiratur quod vitam essentialem in membra infundat, non tamen ad rationem capitis morales & mystici, ut patet in Principe respectu Reipublicæ; unde licet Christus gratiam & gloriam essentialem in Angelos non infundat, quia tamen habet influxum in illos, tum secundum exteriorē gubernationē, tum secundum communicationē accidentalium donorum, potest simpliciter & absolute dici Angelorum caput, licet non omnibus modis, nec in-

D d d d

Tom. IV.

ita propriè, sicuti hominum, ut docet D. Thomas hic art. 4. & nos articulo præcedenti declaravimus. Perfectionem etiam salvatur, & facile explicatur in nostra sententia, quomodo gratia Angelorum consummatur per Christum: ad hoc enim sufficit quod ab ipso recipiat perfectionem accidentalem, sicut omnis substantia perficitur & consummatur per accidentia.

- 103 Ad ultimam rationem respondeo negando suppositum Minoris nempe quod aliquis gradus gloriæ essentialis fuerit præmium actus fidei Angelorum in Christum, reduplicativè quæ talis; quamvis enim actus ille, consideratus secundum suam substantiam, & quatenus erat actus fidei aliorum mysteriorum, Trinitatis v.g. fuerit meritorius gloriæ essentialis; sicut tamen erat ei accidentale quod terminaretur ad Christum, ut consummatorem gloriæ, ita secundum terminationem hanc consideratus, non fuit meritorius præmii nisi accidentalis, non verò essentialis.

§. VI.

Corollarium præcedenti doctrinæ.

- 104 EX dictis inferes, Christum Dominum non meruisse Adam gratiam essentialem quam habuit in statu innocentie: gratia enim collata ex meritis Christi, cum sit dependens ex prævisione peccati, est gratia sanans & redimens, unde a Theologis medicinalis appellatur: Atqui gratia status innocentie, non fuit gratia sanans, sed sanitatis; ut enim dicitur Matth. 9. *Non est opus valentibus medico, sed his qui male habent*: Ergo non fuit ex meritis Christi Redemptoris, sed ex sola liberalitate Dei Conditoris.
- 105 Confirmatur: Gratia collata ex meritis Christi est fructus sanguinis & passionis ejus, cum omne meritum Christi pro his quos sanctificavit, ita fuerit passionis suæ & morte consummatum, ut nemo per Christum sanctificatus sit, nisi pro eo Christus passus & mortuus sit, ut §. 1. ratione 2. declaravimus: Sed sanguis & passio Christi, non pertinet ad statum innocentie Adami, ut enim ait Augustinus de corrept. & gratia cap. 12. *In illis bonis Adam Christi morte non eguit*: Ergo gratia essentialis illius status non fuit ex meritis Christi. Sicut tamen Christus idem meruit Angelis gratiam & gloriam accidentalem, quia eas Deus ipsis conferre voluit, consequenter ad prævisionem Christi: ita propter eandem rationem, gratia accidentalitatis fidei in Christum ut consummatorem gloriæ, quem habuit Protopatens in sua innocentia, consequenter ad revelationem mysterii Incarnationis; illa, inquam, gratia, ipsi à Deo collata est, dependenter à merito Christi.

ARTICULUS V.

Per quam gratiam Christus in ratione capitis Ecclesie constituitur?

- 106 CUM in Christo duplex sit gratia, una substantialis, quæ gratia unionis dicitur, altera accidentalitatis, quæ habitualis appellatur, difficultas & controversia est inter Theologos, quænam ex illis Christum in ratione capitis Ecclesie constituat, subindeque gratia capitalis appelletur? Valde enim hic disp. 48. cap. 4. Meritatus disp. 24. sect. 9. alii; ex Recentioribus, contendunt so-

lam gratiam unionis Christum in ratione capitis constituere, subindeque gratiam capitalis dicitur. E contra verò Medina, Nazarius, Atanasius, Cipullus, alii; ex nostris Thomistis, docent, gratiam habitualitatem esse in Christo gratiam capitalis. Existimo tamen, gratiam Christi capitalis consistere quidem in recto in gratia habituali, sed in obliquo gratiam unionis imponere. Unde sit

§. I.

Duplici conclusione vera sententia statuitur.

Dico primò: Gratia unionis in Christo, gratia capitis non est.

Probatur conclusio ratione fundamentali. Gratia capitis in Christo est illa per quam in ipsum homo influit efficienter moraliter gratiam in Ecclesie membra: Sed Christus ut homo per gratiam unionis hujusmodi efficientiam non habet: Ergo gratia unionis in Christo gratia capitis non est. Major patet, nam influxus qui per se propriè pertinet ad rationem capitis in Christo, est per modum meriti; licet enim Christus ut homo physicè etiam influat in nostram justificationem, hanc tamen influxum non habuit respectu antiquorum Patrum qui iustificati fuerunt ante Christi adventum, & tamen est verè caput ecclesie respectu illorum, Minor verò probatur. Per illam formam influit Christus ut homo moraliter efficienter gratiam, quæ est principium quomodo merendi: Sed gratia unionis non est humanitatis Christi principium quo merendi: Ergo Christus per gratiam unionis non influit efficienter moraliter gratiam in Ecclesie membra. Major est evidens, Minor verò suaderur. Id est Christo in homini principium quo merendi, quod est humanitati principium quo eliciendi actus supernaturales, & efficiendi opera meritoria: Sed gratia unionis non est humanitati Christi principium quo operandi, cum non informet physicè humanitatem, nec cum illa identificetur, quæ alterum necessarium erat, ut per eam posset humanitas Christi actus meritorios efficere, prædisp. 12. art. 2. ostensum est: Ergo gratia unionis non est in Christo principium quo merendi.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Gratia capitis constituit Christum intra genus ordinem operativi, per illam enim Christus constituitur potens influere in alios: Sed per gratiam unionis Christus non constituitur intra genus ordinem operativi: Ergo per illam in ratione capitis Ecclesie non constituitur. Major patet, Minor probatur, gratia unionis nihil aliud est quam ipsa substantia Verbi Divini, communio Christi humanitati: Sed per talem substantiam non constituitur Christus intra genus & ordinem operativi, cum substantia nec proximè nec radicaliter operativa sit; quia neque est potentia operativa, quæ est principium proximum operandi, neque natura, quæ sola est principium radicale operationis, sed solum terminus & complementum naturæ: Ergo per gratiam unionis Christus intra genus & ordinem operativi non constituitur.

Dico secundò: Gratia capitis in Christo consistit adæquarè in recto in gratia habituali, obliquo tamen & de connato, gratiam unionis importat.

Probatur prima pars conclusionis: Est in Christus ut homini radicale posse ad in-